

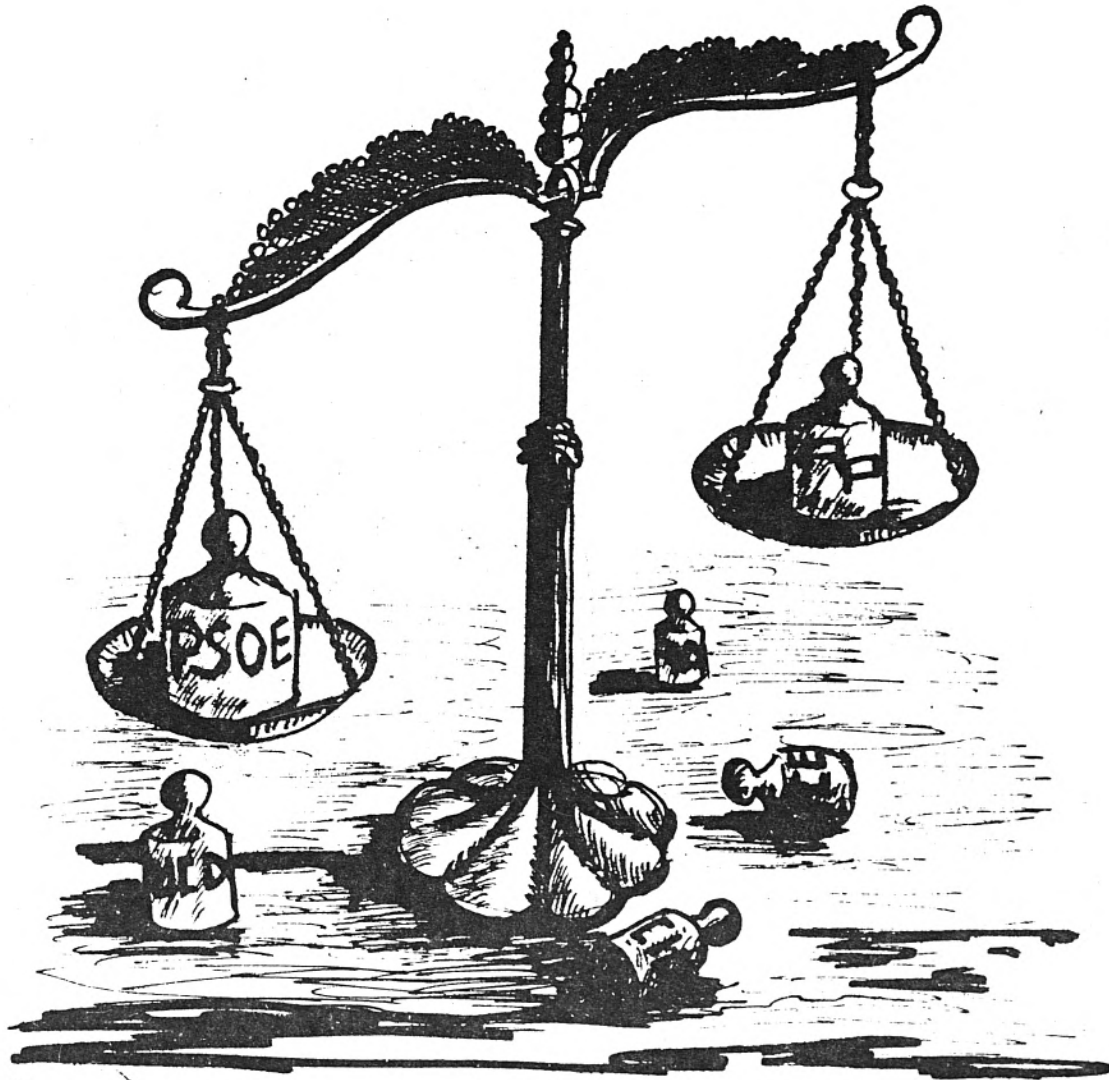
GAP

VERMELL

Nº 23

Capdepera-Cala Rajada

Novembre 82

plaça des sitjar

NOVA La Junta de l'APA d'Artà ha estat renovada a alguns dels seus membres. Capdepera-Cala Rajada seran representats per: Pau Píris, Joan Domenge i Miquel Garau.

PERLA La se tragué un polític molt vinculat a Cala Rajada a temps d'eleccions: " M'estim més veure una alemanya de 18 anys que un acantilat ". Parlant d'urbanitzar un tros de la costa artanenca. Per allà on viu quan no hi ha eleccions li haurien dit: " A la vez, viruelas ".

NOMES FALTAVA AIXO A la propaganda que repartien els parents d'En Joan Lareu hi havia paperetes per el Senat on hi havia mercat l'esmentat candidat del CDS i En Miquel Bisquerra, de Solidaridad Espanola, a unes i , En Luis J. Almazan, de Falange, a altres. Qué hi trobau? Imagi nau-vos lo que deu pensar En Ramón Esteban...

CEMENTERI Encara que no feia un dia esplèndid molta gent visità i adornà el cementeri el dia de Tots Sants.

SOPAR Al local oficial del PSOE dia 5 de novembre tengué lloc una festa per celebrar el triuñf del 28-0. Això va ésser la peritiu. El qui tenia 1.000 pesetes gastadores podia anar a sopar a un restaurant.

NO HI HA DRET La Formació Professional pareix la pau renta pobra de l'educació. En començar el novembre encara faltaven 2 professors dels 7 que formen el claustre d'Artà.

ESTIRADES Es Farallo ha donat 100.000 pesetes per els damnificats per les inundacions de València, Múrcia i Alacant. No / tots els socis estaven de acord amb donar aquesta quantitat.

PINTADES Per primera vegada en aquests indrets ha aparegut l'espray en els ròtuls de les nostres carreteres per convertir-los a la nostra llengua. Per qualche cosa se comença.

JÀ ERA HORA Ja està aprovat el pla de sanejament de Capdepera. Suposam que abans de les municipals veurem moviment.

TEATRE Es Mussol ha començat la preparació d'una nova representació teatral. Aquesta vegada serà "Siau benvingut" d'Alexandre Ballester. Diuen que no serà prest.

CAMIONADA Amb pocs dies la gent omplí un camió de roba, menjar i doblers per als damnificats per les inundacions de València, Murcia i Alacant.

TOMBOLA El llarg pont que uní l'octubre amb el novembre els alumnes de 3 d'EGB de S'Alzinar obriren una tómbola per recaptar doblers de cara al viatge d'estudis.

BARQUES El mes d'octubre han recalat a Cala Rajada 4 atuneres del país basc que han vingut al Mediterrani a veure si troben la manera de guanyar-se les sopes.

JARDI Damunt el mur de contenció de la Plaça de la Constitució hi han sembrat gran nombre de plantes. Esperam que la pròxima pluja no s'endugui la terra com ho va fer l'altra vegada.

JA HO VAL L'any passat els alumnes

de L'Institut d'Artà s'encarregaren de la venda dels llibres i dedicaren el guany el viatge d'estudis. Als pares de l'Associació els va fer gola això dels doblers i enguany ho agafaren ells. Resultat: han hagut de fer arreglos amb llibreries; han duit pocs llibres i malament; encara ara no han arribat tots els llibres...¿De veres han cercat el bé dels alumnes?. Per afegitó ha demanat 1000 pts. per alumne ¿no vos sona a empresa tot això? Però de les que no fan país.

LLOCS DE VENDA

- Els dos estancs de Capdepera.
- Llibreria. Plaça de l'Orient.
- Llibreria Escolar.
- Llibreria. Cala Rajada.
- Llibreria Quart Creixent. Ciutat.

Hem fet aquest número:

Joan Nebot
Mari Germa Melis   Mateu Gili
Joana Colom   Gori Mateu
Jaume Fuster
Biel Pérez
Ani Muñoz
M^a. Antònia Nadal
Pep Terrassa
Maria Vives
Joan M. Rosa
Margalida Rexach

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Bolletí de l'Obra Cultural Balear
Capdepera-Cala Rajada
NOVEMBRE 1982
Carrer d'Es Port, 43 - CAPDEPERA
Dipòsit legal: P.M. 497/80
Imprimeix: Apóstol y Civilizador, Petra.

perquè ?

Per què a l'escola s'explica com a català una llengua nova?
Napoleó un gran personatge de l'història de Mallorca?

Per què el dia de les eleccions un membre de l'executiva de cert partit repartia papeletes per votar a l'entrada del col·legi electoral de la Casa del Mar?

Per què el dimecres és el dia que Capdepera està més brut?

Per què el senyor batle no assisteix a les assemblees de l'Associació de pares de l'escola ni com a pare ni com a batle?

ALS PENYALS DE FORMENTOR

L'altària es perd dins l'aigua
i neix la fondària.
Per l'espai
els alts penyals no cauen dins l'aire,
estan estàtics sobre el mar.
Per el temps
voltant la gavina se és a sí,
no mor en el cel.
És molta la llum
i el blau.
Espai no és separació o distància,
temps no és mort
i sembla com si tot ja fos acabat
perfectament existint sense un dubte,
sense la visible necessitat d'un perquè,
ni d'una paraula retrobada
que faci ombra baix del sol.

Mateu Gili

DURANT EL MES D'OCTUBRE...

HAN NASCUT:

Xavier Terrasa Martínez
de Joan i Manuela

DURANT EL MES D'OCTUBRE...

HAN NASCUT:

Xavier Terrasa Martínez
de Joan i Manuela.
Beatriz Alejandra Gelabert Margüello
de Jaume i Maria Luisa.
Luis Paniagüa Diaz
de Manuel i Isabel.
Catalina Ferrer Bucci Marconi
de Miquel i Elisa Maria.
Javier Godoy Moreno
de Juan i Angelines.
Pedro Javier Pascual Vaquer
de Bartomeu i Antònia.

S'HAN CASAT:

En Miquel Joan Ferragut amb
N'Angela Massanet Llull.

En Bartomeu Vadell Servera amb
Na Verónica Moll Hauchard.

HAN MORT:

N'Antònia Sancho Nebot.

Na Francisca Lliteras Garau.

L'ESVORANC

Joan Rai

VENÈCIA, CIUTAT PER A LA REFLEXIÓ

Tac, tac, tac,...

Duim molts de quilòmetres darre-
ra, molts; però, entre altres co-
ses, valia la pena només per sen-
tir el tac, tac, tac dels tacons
d'una dona repicar sobre les llo-
ses d'un carrer.

Tac, tac, tac...

He tornat sentir les petjades
d'una dona.

Tac, tac, tac...

Dins el silenci, un silenci aca-
bat de rentar, net de tots els so-
rolls de les modernes formes de vi-
da, infinitament repetit i esboci-
nat per mil ressons, el tupar dels
tacons sobre l'empedrat, omple la
placeta i es perd pels carrerons.

Sonen com una música.

Com un cant ple d'enyorança.

Com una mostra del que foren els
nostres carrerons abans de l'arri-
bada de la societat de consum.

Sonen a poesia.

A versos assossegats.

A tonada oblidada, romàntica i
plena de melangia, però al mateix
temps, a realitat palpable, auten-
ticament lligada a la vida de l'ho-
me.

A camins perduts.

A valors que hem deixat al reco-
rrer el camí d'un fals progrés.

Tac, tac, tac...

Ni angoixa, ni histerisme, ni atacs
de "miocardio", ni nervis exaltats.

Tot el contrari: tranquil·litat,
assossegament, recolliment...

Tot una convidada al repòs, a la
reflexió i a la pau.

Tot un retrobar-se amb l'essèn-
cia mateixa de la vida.

Com si de sobte, els silencis
dels carrers d'una ciutat despenja-
da del temps ens fes descobrir que
les presses, les especulacions i
la cobdícia sols ens condueixen al
desesper i a l'angoixa.

I un es dóna compte del temps
que malgastam amuntegant coses que
no nos serveixen més que de "las-
tre" per enfonsar-nos, més i més,
dins un mar de materialisme absurd.

Absurd de totes les absurditats.

I un sent la necessitat, més que
mai, d'aferrar-se a la idea d'un
canvi de societat, encara que, els
mestres de l'hipnotisme social,
ens vulguin fer creure que aquest
canvi és una utopia.

Voleu més utopia que el creure
que dins una ciutat farcida de cot-
xes, d'esclafits de motors, de re-
nous de tota mena, de perills cons-
tants, d'ambient contaminant, de
follia col·lectiva pot l'home re-
trobar la serenitat necessària per
descobrir els autèntics valors de
la vida?

Ha estat Venècia la ciutat que
m'ha donat l'oportunitat per a la
reflexió i és el proper govern el
que me dóna l'esperança d'un canvi,
que encara que sigui una petita
passa cap envant serà digna d'un
aplaudiment; per petita que sigui,
sempre serà una passa cap a la re-
cerca de la dignitat de l'home.

HISTÒRIA DE CAPDEPERA

L'AMO'N JOAN "COLL", Joan Sancho Alzamora (1879-1956)

CAPITOL IV

Tot lo que he escrit en el capítol anterior és històric i escrit per el mateix rei, de modo que no pot ser més veritat. Però lo que escriuré d'aquí en davant, unes coses són preses de llibres d'història mallorquina i altres són tradicions collides al vol dins el nostre poble. De modo que, encara que no siguen veres, algún fonament tenen; però, passant el temps, s'han transformat i sempre tenen una aire de fantasia que, en lloc de llevar-los importància, li donen un aire de poesia tal, que aixequen el poble que les poseeix a l'altura de l'heroicitat.

La primera tradició que exposaré serà lo de la porta del Rei D. Jaume, tradició bastant recordada i fortificada en lo mateix nom que li posaren. Segons conten els vells, quan el rei vengué, com he dit en el capítol anterior, passà per dit portal per entrar a dins el poble. Per aquest motiu li posaren aquest nom.

Jo crec que sí que passà per

aquest punt per anar a l'hostatge, però aquest portal aleshores no existia; al menos tal com està ara. I la meua opinió no pot esser falsa, perquè les murades no existien tal com estan avui, sinó que tenien un estil més dèbil supuesto que les armes també tenien menos força.

Aquesta porta potser sia commemorativa de la més antiga, desapareguda. Per una part o l'altra hi havia d'entrar. Fortificació n'hi havia, això és ben cert; els antiquaris hi troben restos mahometans i romans, per lo tant aquesta tradició no és desacertada. Lo més probable és que per tal camí pujàs per fer-se càrrec del poblet, per voure si podria fer la posada dins l'especi de fort que hi havia i que li perteneixia com a rei i senyor. I els naturals del país, per commemorar-ho i perquè ho tengues sin present present les generacions que vendrien després, quan feren les murades noves, no respectaren les obres velles, però li conservaren el nom que ha durat la friolera de sis-cents anys; i Déu sap fins quan durarà!

MATERIALS PER A LA NOSTRA HISTÒRIA

ORTODOXES I HETERODOXES

Dins la representació eclesiàstica a les Corts de Cadis de l'any 1812 hi trobam destacats membres que manifesten una mentalitat oberta a la realitat, comprensius i liberals. Un exemple és el bisbe de Mallorca.

Amb els anys van desapareixent els clergues liberals i així, a finals de segle, mos trobam amb una Església poruga, tancada en sí mateixa, intolerant, dogmàtica.

La Constitució de 1869 proclama, per primera vegada, la llibertat de culte. El partit Republicà va més enllà demanant la total separació d'Església i Estat.

Aquestes qüestions (tolerància religiosa, llibertat de culte, separació Església i Estat) divideixen els espanyols, i és dins aquest contexte on creix la dialèctica: ortodòxia-heterodòxia.

La paraula heterodòxia perteneixia al vocabulari religiós. Un heterodoxe era aquella persona que no estava d'acord amb el dogma catòlic. D. Emili Castelar, el més destacat defensor de la llibertat de culte a les Corts de 1869, explica aquesta divisió dels espanyols d'una manera molt senzilla, com una contradicció més entre les moltes que hi trobava dins la Naturalesa. "Així com hi ha llum hi ha les tenebres, l'electricidad posi-

tiva i la negativa, la veritat i la mentida, hi ha la religió i l'heretgia. Hi ha mal i bé en el món, oposició dins la societat, ortodòxia i heterodòxia en religió".

Aquesta simplificació de la qüestió religiosa feta per la propaganda catòlica (gent bona i gent dolenta) no encaixa amb la mentalitat del poble de Capdepera. El capdeperí es mou entorn a tres partits, tres mentalitats: els conservadors que són catòlics dogmàtics; els liberals, en religió són tolerants i els republicans que ja han deixat la pràctica religiosa i mantenen una postura crítica respecte a la institució eclesiàstica.

Si la comunitat protestant pogué desenvoluparse a Capdepera crec que es deu, en primer lloc, al suport que l'hi donà el partit republicà. L'Ajuntament de l'any 1880 està compost de 9 membres; entre ells hi ha tres regidors que recolzen la petició de la comunitat protestant de la creació d'un cementiri per a la gent que no és catòlica. (Acta municipal del 12-9-1880) Si la composició de l'Ajuntament reflexa les distintes mentalitats del poble amb la mateixa proporció, resultaria que hi havia una tercera part dels capdeperins que simpatitzava amb l'església protestant.

Una data tretada del diari de D. Bartomeu Alou en fetxa del 22 d'abril de 1880, racolza l'opinió esmentada. Consta : "Murió la hermana Gamundí en la fé de Jesús. Al día siguiente (viernes) a las 5:30 h. le dimos sepultura. Hubo cerca de 1000 personas".

La mentalitat dels capdeperins ja és bastant materialista. Ja no hi ha mentalitats vàlides per a tothom; per a molta de gent no hi ha més que petites veritats personals, quotidianes, privades; les que convenen. Crec que les vetleries han ajudat molt a n'aquest procés. Les vetleries tenen vida pròpia, són llocs de discussió, organitzen pel seu compte petites festes i bulles; però, per damunt tot està la feina, la llata, lo material. Na Margalida Adrover, membre de l'església protestant, deixa d'esser-ho (Juliol de 1883)

perquè els diumenges s'estima més fer feina que anar a n'el culte.

Un altre testimoni es el del vicari Artigues (5 de Març de 1889) " Estos días de Carnaval han dado un testimonio de su poco pudor e ignorancia religiosa. Escepto una porcioncita que han conocido de veras la piedad, parece que se han vuelto locos. Las mujeres solteras y casadas casi todas, después de meter una bulla infernal todo el día van por las noches, hasta las 9 o las 10 y aún más, cantando mezcladas con los hombres sin luces, cosa que no puede ser más escandalosa, y las mujeres encienden los desperdicios de las palmas que traen bajan y queman a los hombres por la cara y cabeza y estos, a la vez, las queman por los pies y por las piernas con los gritos y bulla que como es consecuente han de levantar y todo, todo esto lo hacen sin ruborizarse, en presencia de sus padres o esposos y aún en presencia del vicario y saludándose al pasar como si se trata se de un juego de niños. A tanto llega su rudeza en religión que las mujeres casadas más piadosas

y que no dejan ninguna practica (escepto la porcioncita escogida que ha hecho grandes progresos en la virtud) para hacer los discursos más inocentes se vistieron de monja".

Pep Terrasa

TENINT EN COMPTE ELS RESULTATS DE LES DARRERES ELECCIONS, CAP A ON ANIRA LA TEVA FEINA I LA DEL TEU PARTIT?

J. PELLICER: La meua actitud serà la mateixa. La del / partit encara no està decidida.

PACO: Continuar donant il·lusió a la gent conservadora fer-los sebre que hi ha un partit que és de dretes i respectam el joc democràtic acceptant tots els partits. Llevar el desencant que ha tingut dins els darrers 4 anys. Demostrar que l'exclusiva de les coses ben fetes no pertany només a les esquerres, que hi ha molta de gent a Espanya que és conservadora.

COLAU: La primera feina nostra serà analitzar el per què de la derrota que hem tengut en aquestes eleccions. Estudiarem les causes que ens han duit a es ser a dins les Corts un partit testimonial.

També vull dir que si bé es veritat que hem perdut vots lo que més ens perjudica és la llei electoral que tenim que només afevoreix els grans partits, però no mos desanimam perquè al llarg de la nostra història hem passat "tragos más amargos" que aqueix i hem tirat envant.

Sabem que ens costarà recuperar-nos però ho aconseguirem. És curiós veure com ha vengut gent a dir-nos "ara que heu perdut me vull apuntar".

J. PASCUAL: La feina d'ara serà seguir fins al final dels quatre anys el temps que ens queda; procurarem fer la feina que hi hagi lo millor que sebrem. En quan al partit no ho sé perquè de moment es una incògnita. Supòs que els membres del partit/ ho resoldran de la millor manera possible.

SALVADOR: En principi haver guanyat les Eleccions generals representa, en el cas municipal, el tenir en compte un sector més important del poble, perquè lògicament hi haurà més interès que mai, en què les pròximes eleccions municipals no les guanyin les esquerres. És una llàstima que no tenguem més temps de diferència entre les dues eleccions.

QUÈ HEU FET AQUÍ PERQUE L'ELECTORAT HAGI CANVIAT?

J. PELLICER: No és lo mateix unas eleccions generals / que unas municipals; a més, crec molta de gent ha utilitzat el vot útil per por de que el seu vot es perdés. Veig normal el fracàs de la UCD ja que en el seu moment va esser un instrument vàlid per a la transició, però no per fer un canvi social. Pareix que amb sa polarització s'ha confirma en part la teoria marxista de sa lluita de classes.

PACO: Hem fet feina boca a boca, intentant convèncer a la gent de que no sols hi ha una opció. Els hi deia si tu no ets d'esquerres, per què no votes les dretes?.

Hem parlat de l'ordre públic.

Encara que les eleccions municipals poden esser molt diferents a les generals, tots sabem l'optimisme o el malestar que aquestes desperten en qualsevol racó.

Diverses vegades hem recollit l'opinió dels polítics locals; si encara guardau els números passats, comparau...

Per si no vos ne recordau

Joan Pallicer, PSM

Paco Barbón, P

Colau Alzina, ICIB

Joan Pascual, UCD

Salvador Moll, PSOE

COLAU: Hem estat víctimes de lo que ha passat a tot l'estat, noltros també hem format part "del gran juego nacional".

El cèlebre "voto útil" ha fet que molts dels nostros militants s'han estimat més assegurar el triunf del PSOE i es per això que molts militants amb amb carnet han votat els socialistes.

J. PASCUAL: No crec que sigui una cosa a nivell local. Aquí ha passat exactament lo mateix que a nivell nacional. El poble ha estat rotund amb aqueix aspecte i a l'hora de decidir ha votat el canvi.

SALVADOR: S'augment de vots de AP jo el donaria al mal govern de UCD a pesar que jo crec que els votants se'n donen compte de que és millor que hi hagi partits forts en contra de molts de partits amb poca representació. L'activitat municipal no ha influït per res en el resultat de les eleccions.

DOS TEMES PER A LA CAMPANYA DE LES MUNICIPALS?

J. PELLICER: Com sempre Cala Agullà. Altre tema, crec que serà criticar la feina del Farró. Concretament la concessió i explotació dels bars de la platja.

PACO: Gastar bé els doblers, això és molt important; fins ara no sempre ha estat així. Controlar el gasto públic intentant reduir-lo al 40 o el 50 %.

Altre punt pot esser la canalització mirant de controlar que es faci la feina bé i que funcioni adequadament.

COLAU: Encara no tenim res pensat. Dpendrà de les circumstàncies. De totes maneres lo primer que hem de fer es un examen de la situació actual i després començar a fer feina.

J. PASCUAL: Bé lo primer s'ha de sebre quins partits hi haurà a l'hora de les eleccions.

Jo no crec estar dins UCD quan arribin les municipals; dependrà de quines formacions polítiques hi hagi en aquest moment i de la manera en que es presentaran.

SALVADOR: Jo som conscient de que s'ha pagat l'haver tengut la mala sort de esser el primer Ajuntament democràtic. Una de les qüestions primordials a tenir en compte és que els homes que integren el Consistori estiguin disposats a fer feina per el poble. Si això s'acompleix qualsevol tema fundamental del poble se pot dur a terma.

A PARTIR D'ARA, PREPARAR LES MUNICIPALS O TREBALLAR PER AL POBLE?

J. PELLICER: Crec que tant una com l'altra no són incompatibles. Intentaré fer lo que pugui per preparar les municipals. Però m'agradaria que sortís una altra gent.

PACO: Es poden fer les dues coses, pensam fer el màxim d'activitats per mantenir el partit i poder guanyar les eleccions tenint en compte que som un partit obert i no renegam de ningú.

En quant a la problemàtica municipal, jo som honest i te diré que si amb tres anys no he pogut resoldre cap problema; creus que en tres mesos podré fer-ho? . No se m'ha donat opció, els èxits i els problemes que hi ha hagut han estat degut només als partits d'esquerres, al "Frente Popular".

Hi ha una cosa que voldria dir Si a les pròximes eleccions municipals guanya la dreta, demanem que l'oposició de l'esquerra sigui tan moderada, tan correcta i tan conscient del seu paper com ho hem estat noltros, ja que no ens hem oposat per sistema.

J. PASCUAL: Per davant de tot -- crec que lo primer es resoldre els problemes del poble. Es la nostra feina.

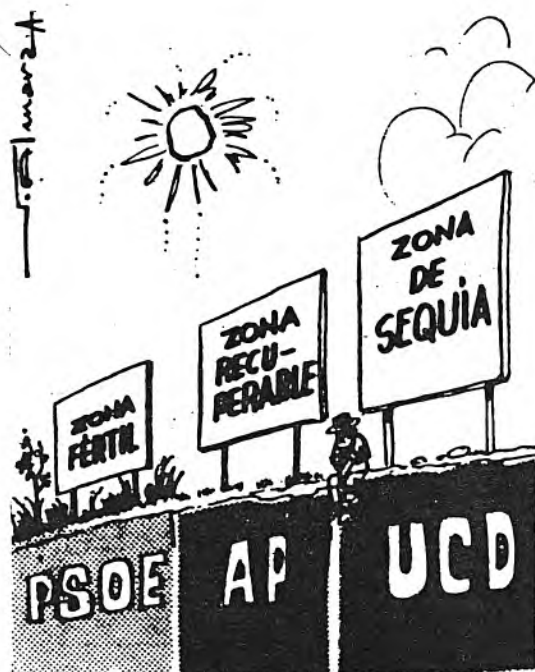
SALVADOR: Indubtablement el qui vol veure electoralisme se n'aprofita de qualsevol qüestió. En lo que a mi respecta crec que lo que hem de fer és aprofitar els mesos que mos queden per dur a terme els projectes que estan en marxa actualment. A més jo no tenc la més mínima intenció de tornar-me presentar a les eleccions.

COLAU: Primer hem d'arreglar lo nostro. Després el reste.

També vull afegir que estam -- molt contents del resultat d'aquestes eleccions, no tan sols perque hagi guanyat un partit d'esquerres sinó també perque el poble espanyol ha votat amb un índex molt baix d'abstenció i ha demostrat que vol un estat democràtic. També ha demostrat que als Tejero, Blas Pinar etc. la gent no els vol.

Ens hauria agradat més que les forces haguessin quedat més repartides. Mos sap greu que UCD hagi perdut tant de vots i que AP n'hagi guanyat tants. En Fraga "es un Tejero vestido de paisano". També mos hagués agradat que en Suarez n'hagués tret més però això es sa democràcia i noltros acceptam totalment els resultats.

MUNICIPI DE CAPDEPERA:	
Cens electoral:	3.980
Han votat:	2.869
%:	72'1
PSOE:	1.167
AP:	751
UCD:	297
CDS:	285
PCIB:	116
PSM:	52

COL·LABORACIONS

UN QUE PAGA LA SOBRASSADA I EL VI

- Aquesta sobrassada s'assembla a la nostra.
- Ell ho és, -deia l'estrafolari d'En Pep-.
- Ara vull que la tasteu, i l'inocent en dugué una de més petita perquè la provassin-.

Però no acabà aquí la farsa, sinó que, com que havien estat alerta a espenyar la pell, la compongueren així com millor pogueren i la tornaren penjar al mateix lloc on estava abans.

Mestre Joan feia de teixidor i tenia les sobrassades penjades davant els telessos. Tot el temps que no fé vent no conegué res, pe-

rò més tard en va fer i la sobrassada buida se remanava, lo que no feien les altres. Se'n va anar a cercar la canya que servia per això i la despenjà. Quan la va veure que s'engronsava n'hi haurien tret poca de sang, però menos n'hi haurien trobat dins les venes quan la tengué en les seves mans. I exclamà amb aquesta:

- No és que no m'ho diguessin, i jo no ho creia. I per acabar de confirmar la meva torpesa encara en vaig afegir de la que hi havia encetada dins el rebost!

D'allà en endavant quan li deien si volia pagar el vi, trobava que li convenia més dir que no. Per por de haver-ho de pagar tot.

L'amo'n Joan "Coll"

Currolles d'un somiador

36. El domini opresor es la debilitat dels qui voldrien saber-ho tot.
37. La missió del profeta i del filosof tenen una cosa en comú: posen en crisi als homes per / desil.lusionar-los del seu conformisme. Amb la punxada de les preguntes essencials, rebassen la inèrcia del cor.
38. Els creadors componen cançons, els conformistes les interpreten.
39. Entre la bona i la mala voluntat se situa la pitjor i més comuna: la voluntat indiferent.
40. Els joves somien, els vells - recorden.
41. Quan una relació entre persones es limita a un mecànic donar i rebre objectes, les persones arriben a convertir - se en coses.
42. Hi ha mestres d'escola que pensen que els seus alumnes son com els amatlers; els han de pegar bastonades porque donin el seu fruit.
43. Les promeses condicionades -- son els negocis dels qui es -- diuen bons amics, però que no ho son.
44. Pobre l'intellectual que pensa que un llibre, un estudi valen més que les persones. El llibre val en la mesura que es vincle d'unió entre persones, i perd valor si no té en compte als destinataris.
45. La identitat d'un poble passa, necessàriament, per la maduresa i formació dels seus habitants.
46. ¿Fer la guerra? ¿Fer l' amor? !No! Facem l'home: una guerra amb amor i un amor amb guerra.
47. Som una illa de ignorància, en revoltada de preguntes per tots els indrets.
48. M'has dit que et faig passar pena; No, ets tú i solament tú, l'autor i el responsable de les teves preocupacions.
49. Si alimentes la teva fe tan sols amb llibres, cuida't de que no mori d'arna.
50. Abans deiem: de l'abundància del cor, parla la boca. Avui deiem: de l'abundància de la butxaca, menja la boca.

conte del moixet i l'infant del temps d'ara

Un vespre, a un barri d'una gran ciutat, una moixa va parir un moixet petitó, gris, feble, amb els ulls tancats, com neixen més o manco tots els moixos. Va esser la nineta dels ulls de la mare moixa.

Tot d'una el va ensenyar a cercar menjar; li deia els llocs on podia caçar aucells, el corral on hi havia ses rates més grosses, li digué quins veïns tiraven més menjar al poal dels fems; inclus un dia li ensenyà com es podia robar a sa peixateria, de sa senaia de ses sardines que tenia es botiguer devorà sa porta.

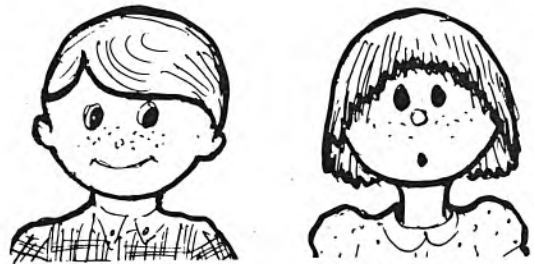
De bon dematí, mare i fill corrien pels carrers tot quan podien li ensenyà a anar alerta amb els cotxes: enemics perillosos dels animals. Després començà a pujar per les taulades de les finques més altes i lo que és més, a botar d'una a l'altre per sortir-ne de qualsevol perill.

Va neixer un dia amb una forta pluja i va aprendre on es podia amagar per no banyar-se; i més encara aprengué a rentar-se amb un besiot que s'havia fet amb un clot del carrer i l'aigua de pluja.

Més tard s'en va adonar de que li havien crescut molt ses ungles i ses dents. Ja tenia les defenses ben formades. Quan ho va sebre tot, sa mare, a la fi, li digué que ja podia anar tot sol pel carrer. Sabia lo necessari per viure. Li mancava, emperò, sa més perillosa; L'home. Li parlà sa mare que hi havia homes bons però també en hi havia de dolents, i molts! L'únic que els diferenciava era la mirada dels ulls. Al moixet li fer por aquesta darrera lliçó.

Un horabaixa anant a caçar una rata per sopar, va sentir que qualcú el cridava; se girà i vejà que era un nin. S'asustà. Lo primer que li vengué al cap foren les paraules de sa mare: "L'únic que els diferencia és la mirada dels ulls". Pensar això i mirar els ulls del nin va esser tot al mateix temps; va sonriure: aquells innocents ulls del nin no podien esser dolents. A partir d'aquell dia, quan l'infant sortia d'escola, s'els veia passetjar junts pels carrers.

un dia l'al.lot li va demanar estranyat, com era que tan petit, sabia tantes coses; sabia cercar menjar, amagar-se corre, rentar-se, fugir dels cotxes, ho sabia tot. El moixet més estranyat encara d'aquella pregunta, li digué que ho havia après de sa mare. El nin li va fer sebre que els seus pares mai li havien

ensenyat res d'això i que a l'escola allà on anava li feien aprendre coses que no li servien per viure.

De llavors ençà compregué que l'escola no el preparava per la vida, de que d'una suma tota sola no es pot menjar ni sebre anar per el mon. Aquell vespre dins el llit pensava tot trist, que aquella escola era i el feia un inutil.

IL LETTO MATRIMONIALE

No hem acabat de creixer quan volem estrenar "il letto matrimoniale", es a dir, volem casar la ficció amb la realitat; la qual cosa ens produeix un sentiment tràgic de la vida.

El primer dia que somniam que som uns herois legendaris i cavalcam un cavall de fusta i una lluenta espasa de garrot clavada amb quatre tatxes i anam a matar moros, alliberam terres, o salvam princeses segestrades; tenim aquella primera discussió matrimonial, on les dues mitges taronges es separen de tal manera que pareix que han de caure una per cada banda del llit.

Pot ésser que aquestes primeres discussions matrimonials ens marcaran més greument ja que la

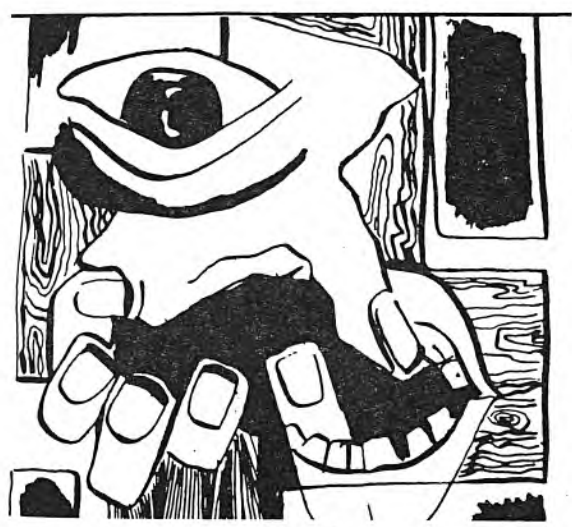
sempre compartir el llit matrimonial, encara que són més les discussions que les vegades que la ficció i la realitat s'abracen amb una bessada folla d'amor.

L'amor és mort, l'únic que ens resta és la convivència, discussions violentes, fer l'amor amb cinturó de castedat, ràpides carícies per arrabassar plaers que no fan goig, la ficció i la realitat no s'estimen, però malgrat tot es desitgen, i es mantenen dins el mateix llit per passió sexual, però no per amor.

Els vells contenen aquelles històries legendàries on pareix que la ficció i la realitat són una mateixa cosa, però és el mal pensament que ens fan dos adolescents que comparteixen el mateix llit i no s'abracen follament.

Sempre continuen dins el llit, sempre hi pot haver un abraç, una besada, un mirar-se el ulls, però res més; i quan arribam a n'aquell dia que la ficció ens ha fet pensar que tots els finals són iguals la realitat ens fa canviar d'idea i es produeix la separació total, les dues taronges cauen una per cada banda i el llit queda buit, sense amants, sols queden les mescles de perfums i el record d'un amor impossible.

Jaume Adrover

innocència dels novells enamorats fa creure que l'amor encara que difícil és una cosa que no acabarà mai. Aquest enamorament, empitjora tant a l'adolescència, que anam al jutge per demanar el divorci, el qual ens resistim a obtenir ja que la nostra illusió és

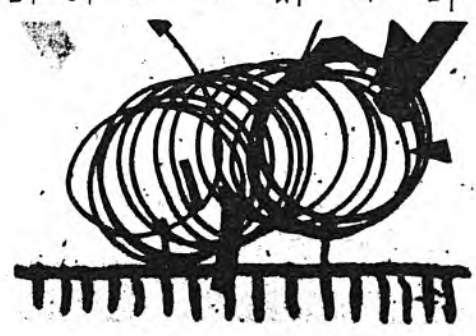
$$x \sqrt{\frac{y}{x} - y} \cdot x \sqrt{\frac{y}{x} + y}$$

$$\sqrt{\frac{y}{b^2}}$$

$$\sqrt{\sqrt{\frac{y}{7}}}$$

$$\left(\sqrt{\sqrt{\frac{y}{8a^2}}} \right)'$$

$$\begin{aligned} \sqrt{2a} : \sqrt{a} \\ \sqrt{a^2} : \sqrt{a^2} \\ \sqrt{ax} : \sqrt{x} \\ \sqrt{ab^2c} : 2 \\ 6\sqrt{7a^2} : 3 \\ -2\sqrt{-5} \\ (\sqrt{a^2} \cdot \sqrt{a}) \end{aligned}$$

¿Qué es una "Enana Blanca"?

Para entender que es una Enana Blanca, hay que partir primeramente de una estrella normal, es decir en el estado que una estrella ordinaria se mantiene durante el mayor espacio de tiempo de su existencia. El Sol es un buen ejemplo para ello.

Así tenemos que el Sol es una estrella ordinaria, y lo es porque sus condiciones de temperatura-luminosidad lo sitúan en la Secuencia Principal de estrellas y en la S.P. se incluyen el 99% de estrellas. Tiene un diámetro de 1.390.000 Km. y una masa de 330.000 veces superior a la Tierra. Se mantiene en equilibrio entre una tremenda temperatura central, que tiende a expandir la materia estelar, y a la gigantesca atracción gravitatoria.

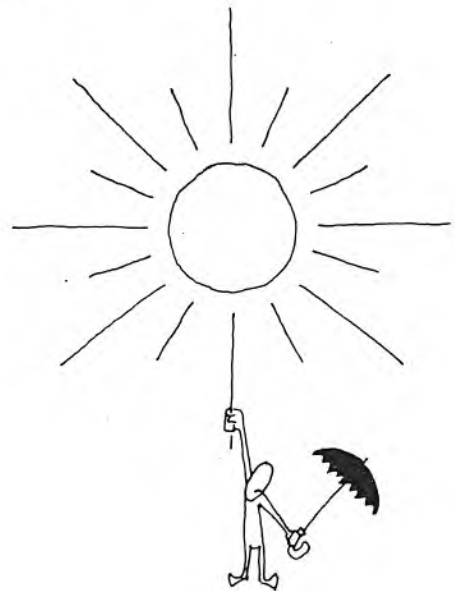
La temperatura del interior es la consecuencia que resulta de las reacciones nucleares que convierten hidrógeno en helio. Al principio la estrella era únicamente una esfera de hidrógeno, y poco a poco irá transformando a éste elemento en helio, por tanto el hidrógeno de la estrella irá agotándose y aumentará la proporción de helio, que se concentrará en el núcleo, y desplazará el hidrógeno a las capas superficiales.

Continuando este proceso de fusión atómica llegará el momento crítico de desproporción entre H y He, el primero en defecto y el segundo en exceso, esto motivará una expansión de la estrella, es decir, el hidrógeno de las capas superficiales tenderá a escapar del núcleo de la estrella, que es una concentración de helio y esto hará que la estrella se expanda grandemente. El Sol, llegado este momento tendrá un diámetro que rebasará la órbita de Marte.

Ahora ya no cabe hablar de estrella ordinaria ya que saldrá de la S.P. debido a su poca luminosidad y su enfriamiento. Este tipo de estrella, o lo que es lo mismo, esta fase de la vida de una estrella se denomina Gigante roja.

Mientras por una parte las capas de H. tienden a expandirse, el núcleo de He. tiende a concentrar-

se; entonces podrán ocurrir dos cosas; una, que la estrella se desprenda de las capas superficiales y quede el núcleo de helio que seguirá su proceso de concentración, o bien que la estrella tuviera una masa de 1,4 veces superior al Sol (límite de Chandrasekhar) y se produzca una violentísima explosión que expulsaría la mayor parte de la materia al espacio y el resto seguiría contrayéndose mucho más rápidamente a consecuencia de la implosión.

No podemos preguntar la razón de porque se va contrayéndose el núcleo, la respuesta sería, según lo que hemos dicho anteriormente, que una estrella se mantiene estable debido al equilibrio entre temperatura interna y fuerza gravitacional. En el estado en que está ahora ya no hay reacciones nucleares de H en He, aunque si las hay de He en C éstas no generan ni la centésima parte de energía. Por tanto este descenso de la temperatura en el centro permitirá que la gravitación se haga dueña de la situación.

El núcleo se contraerá tanto que la estructura atómica del interior se desintegra. En lugar de átomos habrá ahora electrones, protones y neutrones sueltos.

La estrella continua contrayéndose hasta la repulsión mutua de

los electrones(gas de electrones) contrarresta cualquier contracción ulterior.La estrella es ahora una Enana Blanca.Si una estrella como el Sol sufriera un colapso,toda su masa quedaría reducida a una esfera de 16.000km de diámetro,y un cm³ de materia estelar pesaría centenares de toneladas.

El estado de ENANA BLANCA no es una propiedad característica de algunas estrellas,ninguna estrella cuando se forma lo hace en enana blanca,sino que es una fase posterior de la vida de una estrella en el umbral de su muerte.

Antes decíamos que podía ocurrir que la gigante roja explotase esto sería lo mismo que si dijéramos que se convierte en una Super Nova,y la estrella que resulta de la explosión,se contrae velozmente y con más fuerza.Esto podría hacer que la contracción no se detuviera en el estado de Enana Blanca,sino que continuase hacia unos estados de la materia que precisan toda nuestra capacidad de comprensión e imaginación,para tener una leve idea de ellos.Es decir,en ESTRELLAS DE NEUTRONES Y EN AGUJEROS NEGROS.

Pere Toni Mascaró.

FRACCIÓN TRIDIMENSIONAL D'UNA MOLLA DE SOMIER

Com tots els cults lectors saben,els dromedaris tenen un gep ple de boira negra que emana sinfonies negres creades pel geni del violí d'acer inoxidable.

La metamorfosi del dromedari en foca i sa subsegüent conversió en vil reptil és, no obstant, lo més preocupant.Qui ens pot assegurar que En Pere "Poca-por" no està confabulat amb el diable del castell Quan se fumà el seu primer "ideal"?

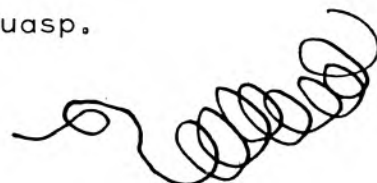
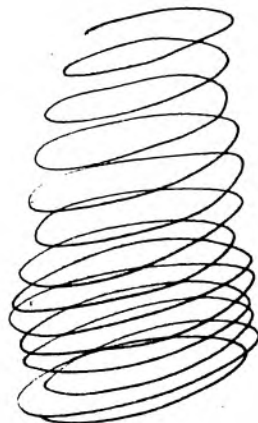
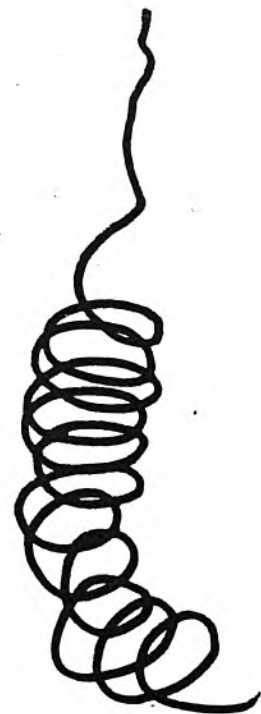
Com que sabem que la resposta que ens pot donar la Junta d'Obres Ferroviaries(J.O.F.)és estúpida,ho deixarem córrer.

Bé,però passarem al motiu central del present escrit,la reverberació còsmica de les mandarines síbarítiques,que no són altra cosa que no és cosa i que per tot el món se posa.Aquesta reverberació està íntimament lligada al gènesi del card calapoter transalpí(Viciosa Capadòcica L.)Per el seu costum de jugar a póker amb quatre soldadots bruts d'amagat de tothom.

Fusta sintètica,beneit,candao, estrocio i bario.

I jo,avorrit i escoltant a Beethoven,nova figura del punk-rock a lemany.

Macià Guasp.

Desports

- Mos confessam bastant "desmarcats" a l'hora d'escriure aquests comentaris.

- Hem estat uns dies fora i, consegüentment, deslligats de la realitat local.

- La urgència del muntatge d'aquest número no nos permet profunditzar - en els temes de més actualitat.

- En qualsevol cas, nos alegra el comprovar que l'Escolar pareix haver entrat en una fase de positiva regularitat.

- Una regularitat per a la qual no s'escatimen medis.

- Per què deu ser que quan parlam de l'Escolar, constantment nos ve a la memòria el refrany aquell de "tirar sa casa per sa finestra"?

- Què deu significar exactament -- l'expressió "Futbol-Base"?

- Pareix ésser que a "S'Alzinar" - ha començat la seva tasca un professor d'Educació Física per als nins de segona etapa.

- Pagat per l' Associació "Es Faralló".

- I no. No és això.

- L'educació física dels al.lots d'aquest país no pot estar supeditada a la generositat d'una entitat privada.

- Caldrà ésser exigents amb el govern socialista, al respecte.

- Pareix un fet la constitució de la "Comissió per la promoció de la Cultura, Temps Lliure i ESPORT".

- Una Comissió que s'ha anat gestant durant bastantes setmanes i que s'haurà presentada en públic, el divendres dia 19.

- De la dita gestació i de les idees generals de "Cap Vermell" al respecte, ja n'havíem parlat des de les nostres pàgines.

- Haurem de veure que es fa per a promocionar l'esport.

- Sobretot, haurem de veure si, una vegada més, esport és sinònim de futbol.

